СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 117. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 21. мая, 1928. VOL. XXXVI. No. 117. Jersey City, N. J., Monday, May 21, 1928. THREE CENTS.

КУЛИДЖ ВЕТУЄ 8 ЗАКОННИХ ПРОЄКТІВ

МЕЖИ НИМИ Є ПРОЄКТ ПРО ПІДВИШКУ ПЛАТНІ ДЛЯ ПОЧТОВИХ РОБІТНИКІВ.

ВАШИНГТОН 18. мая. — Президент Кулидж заложив своє вето на вісім ухвал конґресу.

Найголовніший з тих проєктів підвисшав заплату за нічну працю почтових робітників о 10 процентів. Відносився сей проєкт до канцелярійних урядників, робітників, сторожів та шоферів моторових возів.

ЗЛУКА ЗЕЛІЗНИЦЬ.

МІЖСТЕЙТОВА ТОРГОВЕЛЬНА КОМІСІЯ ДОЗВОЛЯЄ НА ДЕЯКІ ЗЛУКИ.

ВАШИНГТОН, 18. мая. — Комісія Міжстейтової Торговлі дозволила зелізниці Чізепік енд Огайо закупити більшість шерів зелізниці Пер Маркет, але не дозволила зробити те саме зі зелізницею Ірі.

ПИТАЮТЬ СЕНАТОРА ГЕФЛИНА ЗА ЙОГО ГОЛОСНІ БАЛАЧКИ.

СЕНАТОР У КЛОПОТАХ.

ВАШИНГТОН, 18. мая. — Від довшого вже часу сенатор Гефлин з Алабами говорить малощо не кождого дня про небезпеку, яка, мовляв, грозить Америці через кандидатуру нюйорського ґубернатора Ал. Смита. Недавно Гефлин підняв закид, що Смит має великі гадючі фонди, з яких він не вирахувався перед сенатовим комітетом. Тепер сенатовий комітет постановив запитати Гефлина о подробиці сих закидів.

У відповідь на сей зазив Гефлин заявив, що він не має ніяких подробичних доказів на свої закиди; мовляв, він говорив на основі листовних інформацій. Приміром він дістав в одному листі повідомлення, що на виборчий фонд Смита складаються потаємно канадійські Французи-католики.

СЕНАТ ПОСТАНОВЛЯЄ ПОДАВАТИ ДО ПУБЛИЧНОГО ВІДОМА ПОДАТКИ И ДОХОДИ.

ВАШИНГТОН, 18. мая. — Сенат постановив нині ввести знова в життя закон, що уряд має право допускати публику до урядових ліст оплачених податків та дозваляти газетам подавати з них виїмки про доходи й податкові оплати приватних людий і фірм.

За внеском заявилося було 29 голосів, проти 19.

З огляду на те, що на салі сенату було тоді малощо понад потрібне кворум, сенатори домагаються ще одного голосовання над сею справою.

МІЛІОНИ ДОЛЯРІВ НА РОЗСЛІД ГОТЕЛЯРСТВА.

БОФАЛО, Ню Йорк, 18. мая. — В місцевім стейтовім суді потверджено нині тестамент Елсворта Стетлера, відомого властителя цілого ланцюха готелів по ріжних містах Америки.

Маєток Стетлера вартує коло 15 міліоні вдолярів. З того 4 міліони роздано родині, а решту визначено на ріжні добродійні цілі; з того найбільша сума пішла на створення Стетлерівської Фундації, що має займатися розслідженнем готелярства.

ШИКАГОВСЬКА ПОЛІЦІЯ РОЗКРИВАЄ БАНДИТСЬКИЙ НАПАД.

ШИКАГО, Илинойс, 18. мая. — Дня 29. квітня напали були бандити на фільмовий театр Риц у передмістю Бервині. Зрабовано при тій нагоді 700 долярів та вбито касієрку, 17-літну Перл Енгелстон. Виновники нападу вкривалися до сього часу; тепер поліція хвалиться, що вона піймала вже головних справців.

Головний натяк для поліції мали дати таки самі виновники, посварившися при грі в білярда в одному салуні. Йдучи за ниткою до клубка, поліція арештувала наперед 19-літного Станіслава Томаса, а відтак його товаришів, Станіслава Дермая та Альберта Маса, з котрих перший має 20 літ, а другий 21.

По довгих поліційних допитах Дермай, як каже поліція, мав признатися, що се він стрілив з револьвера до дівчини. Оповідав він про сю подію так:

„Вечером 29. квітня підїхали ми автом під театр. Всі ми були нервові. Я приступив до клітки касієрки та зажадав від касієрки (панни Ґертруди Плент) всіх гроший. Друга дівчина, що була з нею в клітці, нагло закричала. Я й не стямився, як мій револьвер вистрілив. Я заждав, поки дістав гроші, і втік”.

„Ми дістали з грабунку 700 долярів. Як ми розділили се на нас 4, то кождому припало по 175 долярів. Мене все мучила совість, що я вбив дівчину. Я думаю, що кождий з нас піде на електричне крісло”.

Поліція ще шукає за четвертим учасником нападу, що й досі вкривається. Поліція описує Дермая як слабоумного хлопця, який думає, що злочинами лекше заробляти на життя, як працею.

КОСТИС І ЛЕБРІ ВИБИРАЮТЬСЯ ДО АМЕРИКИ.

ПАРИЖ, 17. мая. — Новий Бреґе аероплян вже готовий до лету через океан. Два славні французькі летуни Костес і Лебрі думають перелетіти тим аеропляном Атлянтик вже в перших днях червня. Будуть летіти полудневою дорогою, через Азори

ВІЙНА З ВОВКАМИ.

В підгірських сторонах Канади вовки так розвелися, що фармери не годні вдержати худоби. В зимі тічки зголоднілих вовків, по сто і більше штук, нападають на фарми. Хоч один, другий, або десятий впаде, поцілений кулею фармера, то се худоби не виратує, бо кількадесять штук таки згине. Ніякі масові полювання не помагали. В своїй безрадности і розпуці фармери вже загадали покинути сі сторони. Для многих було би се цілковитою руїною. Аж знайшовся такий, що на ту вовчу напасть вигадав спосіб. Звісно, до місця, де одні вовки виють, стягаються инші вовки. Дентист Зальцман порадив купити кількадесять фоноґрамів і вити до них вовчими голосами. Коли вже ті фоноґрафи стали по вовчому вити, фармери уставили їх в чагарнику під лісом, в котрім крилися вовки. Недалеко від фоноґрафів засіла компанія війська зі скорострілами. Фоноґрафи заграли по вовчому. І справді, з ліса стали надтягати вовки. Десятки, сотки підходили до чагарника. Нараз заграли скоростріли. Вовки дали ногам знати. Але небогато втікло. На побоєвищи лишилося 400 вовчих трупів. Так то канадійські фармери знайшли спосіб на вовків.

ГАРМАТИ.

В часі війни найбільші гармати мала Німеччина. Тепер великих гармат Німеччині не вільно мати. Дивним дивом, проти безборонної Німеччини Франція майструє щораз то більші гармати. Тепер пишуть, що у Франції зроблено нову гармату, покищо найбільшу в світі, бо її люфа має 40 метрів і бє на 140 кільометрів. Мабуть Французи потерпають, що теперішні німецькі гармати, хоч не великі, то зате бють ліпше, як ті з часів війни і роблять більше знищення.

ПІВТОРА РОКУ В ТУНДРІ.

Дослідник підбігунових земель Макарев, член наукової експедиції висланої з Ленінграду на північ, вернувся після двох літ. Він провів 18 місяців у ґіґантній тундрі на Північному Ледяному морі, біля ріки Об. Ця просторінь уповні невідома. Макарев відкрив, що ріжні ріки та озера, зазначені на географічних картах, не істнують, а інші, зовсім невідомі, істнують. Він ствердив, що в лих околицях є сила звірят, з яких можна робити кожухи. Населення цієї тундри — Самоеди, яких можна назвати заможніми, завдяки торгівлі ренами.

КНИЖКА ЙДЕ НА СЕЛО.

Останнім часом значно збільшилось просування книжки на село. Так Книгоспілка через сільські кооперативні книгарні за перші 4 місяці біжучого операційного року продала 86.6% продажу за весь 1926—27 операційний рік. По деяких книгарнях за цей час продано книжок більше ніж за весь минулий рік. За перший квартал біжучого року книжок продано більше проти першого кварталу минулого року з 32 до 356%. Перше місце посідає дешева дитяча література (40% всього продажу), далі популярна сільсько-господарська література та суспільно-політична. Є великий попит на книжки з прикладних знань.

Спостерігається великий попит на „Кобзаря” Шевченка, що розходиться сотнями примірників на селі

М. МЕНЦІНСЬКИЙ У СТОКГОЛЬМСЬКОМУ РАДІЮ.

Наш славний земляк Модест Менцінський, що тепер постійно пробуває в Стокгольмі, співав 2. травня, в годині 8—8.45, у стокгольмському радіо українські композиції та українські народні пісні, а саме композиції М. Лисенка до слів Т. Шевченка: По діброві вітер віє, Огні горять, Минають дні й отсі народні пісні: Ой, не світи, місяченьку, Ой, важу, я важу, Їдуж бо я, їду, Ой, джиґуне, джиґуне, Ой, ненько, ненько, Ой, ходила дівчина і Та забіліли сніги. На закінчення Менцінський відспівав „Ще не вмерла Україна”! Крім цього **Вячеслав Вітковський** відіграв на фортепяні велику рапсодію Лисенка: **“Rhapsodie sur les themes de l' Ukraine”**. Це вже другий з-черги український концерт Менцінського у Стокгольмі, що завсіди дуже радо витає кождий публичний виступ нашого славного артиста. При цій нагоді згадаємо, що М. Менцінський стоїть у переговорах з радянськими музичними колами України у справі концертового турне по В. Україні. — **З. К-ля.**

СТРАШНИЙ ВОЄННИЙ СПОМИН.

У французькім селі Шеврені підчас очищування одної пивниці відкрили страшну картину. Був це вхід до військових окопів, землянка, де найдено кістяки 50 німецьких жовнірів точно в таких позах, в яких засипав їх вибух гранату: одні грали в карти при столі, інші лежали на ліжку, придивлялись, працювали, тощо.

ПОЖЕЖА.

Пищуть до „Діла”: У селі Тейсарів дня 19 квітня страшна пожежа, підсилена вітром, знищила 8 господарств. Буря не давала способу ратунку; за годину спопеліло все і не можна було спасти 10 штук живого інвентаря. Пожежу спинило щойно 7 сокільських сикавок, що приїхали з доокоindependent личних сіл. Соколи рятували добро з нараженням власного життя. Погорільці потрібують негайної підмоги.

СТРАШНА ЛЮБОВНА ПОМСТА.

Львівський міський робітник, Яків Чухрай, віднаймав кімнату від перекупки на Жовківській, Андрушкової. Дарма, що жонатий і батько двох дітей, вів парубоцьке життя, бо не жив з жінкою. Почав він залицятись до доньки господині, а коли Андрушкова примусила його випровадитись, він не покидав знайомости з донькою і погрожував їй помстою, коли не найде взаємности. Одного дня вранці Чухрай додержав слова: у пянім стані прийшов до хати Андрушкової і бравнінґом постріляв її, її дві доньки, одну підрізав бритвою, в приступі скажености понищив меблі, а вкінці застрілився. Всі три жінки перевезені до шпиталя.

ТАЄМНЕ ВБИВСТВО.

У селі Тенятиска щез у листопаді 1926 р. місцевий 20-кількалітній парубок Іван Мельник. Два тижні пізніше виловили його трупа з місцевої річки Солокії; на його шиї та на голові були сліди ран. Спершу підозрівали, що його вбили: його мати Феська і її наречений Іван Остап та брат Івана Павло. Обвинувачені просиділи у слідчій вязниці 8 місяців, заки не виявилося, що вони невинні. Дійсним убийником, як кажуть, був Василь Проць, 19-літній професійний місцевий злодій, який лякався доносів Мельника, свого приятеля. Проць відпекується вини, вказуючи як на доказ своєї невинности таку обставину: він пив увесь час воду із того місця, де найшли трупа Мельника; якби він був його там утопив, то не зважився би пити цієї води. Розправа покищо нескінчена.

ПАН „РАДЦА” БЄ.

Дня 18. квітня велася в повітовім суді с. I. у Львові розправа проти Антона Саєвіча, радника Кураторії Львівського Шкільного Окргуа, за аліменти для нешлюбної дитини. Коли бідна дівчина, мати цеї дитини, яку п. „радца” звів, виходила зі суду, пан „радца”, розлючений лихим вислідом розправи, напав на неї в брамі та кинувши її в брутальний спосіб на землю, зачав копати. На крик матері цеї дівчини збіглися люди та вирвали бідну жертву з рук озвірілого пана „радци”.

УРЯДОВА РЕКЛЯМА ДЛЯ ТАНЦЮРИСТКИ.

„Жозефінка” Бейкер переїзджає з Праги в Будапешт. Її виступом займеться крім імпресарія ще... мадярське міністерство внутрішних справ. А саме: вона визначить комісію, яка рішить, наскільки неодягненою вона зможе виступати, а поліція дістане доручення, щоби не дати змоги чорномазій танцюристці „ввійти в ближчі взаємини із товариськими колами Будапешту”. Сам чорт не придумав би кращої реклями!

ПОЛЬЩА НЕ ПРИЙМАЄ МИРОВОГО ПРЕДЛОЖЕННЯ КЕЛЛОҐА

ЗАЛЄСКІ ДОМАГАЄТЬСЯ ГАРАНТІЙ, ПОПИРАЮЧИ СТАНОВИЩЕ ФРАНЦІЇ.

ВАРШАВА, 18. мая. — Міністер заграничних справ Залєскі хвалив перед соймовим комітетом для справ заграничних мировий плян секретара стейту Келлоґа в справі поставлення війни поза законом. Але заразом зазначив, що Польща такого предложення прийняти не може, хиба що дістане спеціяльні ґарантії того рода, що отсе предложенне не колідує з Лігою Націй і досі заключеними договорами, що дає право кождій державі боронити себе проти другої держави як напастника та що другі держави годяться дати поміч затакованій державі.

БРИТАНІЯ ПРИЙМАЄ ПЛЯН КЕЛЛОҐА БЕЗ ЗАСТЕРЕЖЕНЬ.

ПІДДАЄ ТІЛЬКИ ГАДКИ, ЯК ПРИЄДНАТИ ДО ЦЕГО ПЛЯНУ ДРУГИХ, ОСОБЛИВО ФРАНЦІЮ.

ЛОНДОН, 18. мая. — Брітійський уряд рішив повідомити секретара стейту Келлоґа, що годиться прийняти його мирове предложенне без застережень. Вашинґтонський уряд буде міг це оголосити офіціяльно вже в понеділок.

ЯПОНІЯ ДУМАЄ ПРО ПРОТЕКТОРАТ НАД МАНДЖУРІЄЮ.

НЕ ДОПУСКАЄ КИТАЙСЬКИХ ВІЙСЬК ДО МАНДЖУРІЇ. ЯПОНЦІ ВТІКАЮТЬ З ПЕКІНУ І ТІЄНТСИН.

ШАНҐАЙ, 18. мая. — Японський ґенеральний конзуль повідомив від імені японського уряду оба китайські правительства в Пекін і Нанкінг про те, що Японія не хоче наражати Манджурію на неспокій і тому не допустить до неї ніякої китайської армії, ні північної ні полудневої.

Ота нота викликала велике здивовання не тільки серед Китайців, але й серед дипльоматичного тіла других держав. Особливо вона вдарила голову пекінського уряду ґенерала Чен Тсо Ліна, команданта північної армії. Він досі тішився допомогою з боку Японії, а до того Манджурія являлася точкою його опору. Тамтуди збирався він саме тепер звернути свої війська по відступі з Пекіну.

Виходилоби, що Японія йде на руку полудневій армії і приспішує її побіду, ліквідуючи разом з нею найбільшого суперника ґенерала Чен Тсо Ліна. Та Китайці і представники других держав так справи не розбирають. Вони добачують тут серіозний крок, з якого виходить, що Японія не думає вже з Маджурії забиратися і віддати ту землю Китаєви. Японія думає отже про протекторат над Манджурією.

Наслідок ноти японського уряду такий, що ненависть до Японців зросла ще більше, а японські родини втікають тисячами з Пекіну і Тіентсин на кораблі, бо бояться пімсти з боку населення і війська.

ВЖЕ СУДЯТЬ ДОНСЬКИХ ТЕХНІКІВ.

49 РОСІЯН І 3 НІМЦІ НА ЛАВІ ОБЖАЛОВАНИХ. ОДНОГО БРАКУЄ, БО ЗБОЖЕВОЛІВ.

МОСКВА, 18. мая. — В славній палаті колюмн, в якій відбувалися колись величаві бенкети московської аристократії, відбувається тепер карна розправа проти 52 техніків, що були заняті через довгі літа в копальнях вугля в донецькім басейні і мали нищити майни та вести шпіонажу на користь других, ворожих совітам держав.

Публики в день не було багато. Над вечером зявилося одначе 2000 робітників як слуханів. Один з обжалованих збожеволів і не явився на розправі. Прокуратор Кириленко заявив, що це певно вдавана хороба, тому обжалованого належить привести до розправи силою.

В льожі сидів німецький амбасадор та прислухувався розправі.

ВИБОРИ СПОКІЙНІ, АЛЕ КРОВ ТАКИ ПОЛЛЯЛАСЯ.

ЗГИНУЛО ДВОХ, ОДИН ЧЕРЕЗ ФАШИСТІВ, А ДРУГИЙ ЧЕРЕЗ КОМУНІСТІВ.

БЕРЛІН, 18. мая. — Хоч як мляво йде передвиборча аґітація, а всетаки не обійшлося без жертв. В місті Гамбурґу прийшло в двох місцях до терть. Публики на зібраннях було дуже мало, але жерлися між собою головно політичні лідери. Через те прийшло до бійки і стрілянини. В одній такій стрілянині згинув один републиканець з рук фашистів, а в другій бійці згинув інший з рук комуністів. Кромі того було багато ранених.

ШТРЕЗЕМАНА ГОТУЮТЬ НА ПРЕЗИДЕНТА.

ВЖЕ ЙОМУ ПОЛЕКШАЛО. ЇСТЬ І ЧИТАЄ.

БЕРЛІН, 18. мая. — В хоробі німецького міністра заграничних справ Штреземана наступив великий зворот до кращого. Вже минула небезпека катастрофи. Та скоро не зможе він ще повернути до виконування своїх обовязків. Загально говорять, що він вже не буде далі міністром заграничних справ, а піде на відпочинок, а потім буде поставлений кандидатом на президента на місце Гінденбурґа.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY),
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ІМПЕРІЯЛІСТИ ВСЮДИ ОДНАКОВІ

Від кількох літ ведеться в Китаю велика внутрішна боротьба. Раз вона притихає, то знова зривається. А світ приглядається тому здалека, не здаючи собі навіть справи, що там властиво діється. Кажемо світ і розуміємо під тим звичайних людей, що то читають раз-у-раз про ріжних китайських ґенералів, як вони обдирають нарід, ошукують його та воюють між собою ради наживи і заспокоєння власних амбіцій. Та інакше глядять на Китай великі держави, які обмотали його від давних літ ріжними подиктованими з гори договорами і тягнуть з обезсиленого Китаю великі зиски. Для тих держав те, що діється в Китаю, не є тільки боротьбою амбітних ґенералів між собою. Вони добачують в тій боротьбі кромі ґенералів ще й стихійний, революційний зрив поневоленого китайського народу, який звертається в першу чергу проти тої чужинецької інвазії, яку неможливо погодити з національною гідностю вільної держави.

Правда, що в китайській внутрішній боротьбі повиходили на верх ґенерали, для яких війна є тільки средством до наживи. Таких людей ніде і ніколи не бракувало. Коли лялася по ріжних фронтах кров за проголошені французькою революцією свободолюбні кличі, коли одні гинули, другі, як от Ротшильди, вважали той час найкращим для спекуляції і, спекулюючи на людській крови, зогртали сотки міліонів. Таке було і в часах послідної світової війни у всіх краях, таке було в менших розмірах і у нас, на Україні. Таке є і в Китаю.

Та кромі того є там щось далеко важніше, є там боротьба за національне обєднання і визволення. І от з того боку треба глядіти на ті події, що розіґралися в місті Тсінанфу, де прийшло до кількаденного бою між націоналістичною китайською армією а японськими окупаційними військами. Тсінанфу є столицею китайської провінції Шантунг. Чужинці не мали в тім місті ніяких привілеїв як от в Тієнтсин, Шанґай чи Пекіні. Але Китайці ще до війни запросили по добрій волі чужинців до того міста, щоби поселялися і підносили торговлю і промисел. В той спосіб найбільше засіло там Німців. Та прийшла світова війна. Японія стала по стороні аліянтів і сейчас вважала своїм обовязком прогнати з Шантунґ Німців, а забрати їх місце в торговлі і промислі. В такий спосіб розгосподарилася там Японія. А тепер надходять націоналістичні китайські війська і хочуть займати владу як дійсні господарі. І тут вийшло шило з мішка. Японія чує зріст китайської сили і намагається всіми силами паралізувати націоналістичний похід, змагаючий до обєднання Китаю. Тут треба шукати властивої причини крівавих подій в Тсінанфу.

Та Японія мабуть таки перечислилася в своїх рахунках. Розбитий Китай подає собі тепер руку в боротьбі з окупантом, бо навіть зажерті ґенерали, йдучи один проти другого, не шукають вже опори в Японії, як це було досі.

ПРАЦЯ УКРАЇНСЬКИХ ПОСЛІВ В ПОЛЬЩІ

Нагадаємо, що вибори до польського сойму та сенату на українських землях під Польщею скінчилися для Українців великою втратою числа можливих мандатів. Цю невдачу не можна покладати виключно на конто польської адміністрації, яка, розуміється, з свого боку старалася всіма засобами, щоб українських послів вийшло як найменьше. Невдача голосовання сталася головне через розбиття українських голосів поміж кількома лістами та вражаюче великий абсентизм українських виборців. На вибори не явилося від 50% до 40% загального числа українських виборців.

Та справа виборів вже перейшла до історії, вона зостанеться ілюстрацією того занепаду громадського та політичного життя на українських землях під Польщею, який почався після окупації цих земель Польщею. Українське населення попало в тимчасову розпуку, зневіру й за це поплатилося дорого тим, що на останніх виборах понесло розгром.

Українське представництво ввійшло до сойму та сенату у Варшаві так само поділене на групи та партії, як було при виборах і немає жадних виглядів на створення з них одного національного клюбу. На перешкоді цьому стоїть не лише ідеольоґічно-програмові ріжниці між цими групами, внутрішнього характеру, так би мовити, але стоять ще зовнішні впливи партій, що підлягають свойому центрови, який міститься поза межами українських земель.

Отже українські посли у Варшаві не створять одного національного фронту, а тому вплив і значіння їх в законодавчій праці буде губитися в ріжних дрібних комбінаціях та парляментських інтриґах. Деякі успіхи українського представництва, які виказує вибір Українців за членів президії сойму та Сенату, а також приняття де-яких внесків української фракції цілком випадкові. Якби польський бльок співпраці з урядом не був стримався від голосовання, то цих „успіхів" не булоби. Завжди буває так, що на пасивности одного користає другий.

Отже нема чого творити собі ілюзії, що в польських законодавчих установах українська парляментарна репрезентація принесе значні користи українському населенню, що стогне під тяжкою пятою польської адміністративної сваволі. На внутрішній, такби мовити, парляментарній арені представники нашого народу будуть за слабі, щоби боротися проти подавляючої більшости польських імперіялістів-шовіністів.

Успіхи є й будуть, але деинде.

Декляративна заява голови УНДО Д. Левицького перед початком буджетної дискусії, в якій підкреслено, що український нарід, який опинився під Польщею, ніколи не зречеться самостійности, а українське населення й далі стремітиме до обєднання всіх українських земель в одну самостійну українську державу, обійшло всю закордонну чужу пресу.

Для поширення в Европі нашої ідеї визвольної боротьби українське представництво в польських законодатних органах може зробити дуже багато. До голосу православних українських послів, що з трибуни державних парляментів будуть і повинні при кожній нагоді про ті ідеї говорити, буде прислухуватися весь світ. Це голос не якихось еміґрантських гуртків, чи організацій, а голос всього українського народу під Польщею, який послав своїх виборців до Варшави там боронити його прав та заявив, що **ідеалом українського народу є не те чи инше правительство в Польщі, не та чи инша реформа, а звільнення всіх українських земель від всякої польської опіки та створення соборної самостійної української держави.** І кожен розважний реальний політик з тим голосом мусить і буде числитися. Це при відповідній міжнародній ситуації дасть нашому народу бажані для нього жнива.

Поза тим, саме життя диктує таку роботу, щоби полекшити тимчасове перебування українського населення під Польщею. Звичайно, **стоючи на ґрунті самостійности та обєднання в одну державу всіх українських земель, українські посли не можуть за жадні концесії на полі економічним чи культурнім від цієї засади відмовлятися чи її приховувати.** Полекші в цьому повинні добуватися через загальну тенденцію польського уряду, який як що до Українців так і до инших непольських народів мусить, з огляду на політичне становище на Сході Европи, свою кольонізаційну політику супроти них де-що ослабити. Так само українські посли повинні для поліпшення становища Українців під польською займанщиною використовувати всі ті міжнародні трактати, Ліґи Націй та инші міжнародні установи та організації, які забезпечують права недержавним народностям в чужих державах.

Та найбільшу користь можуть принести, українські посли в організації та політичному вихованню українських мас, у вихованню їх в ідеї самостійности та соборности України.

Таксаме всі пертрактації про ті чи инші культурні, національні, чи економічні та инші уступки з польським урядом повинна і мусить проводити лише парляментарна репрезентація, а не ріжні Романи Смаль-Стоцькі, чи бувші царські охранники Гореміки-Крупчинські. Парляментарна репрезентація мусить подбати, щоби ріжним хліборобам, угодовцям та зайдам, що беруть на себе з польського наказу та припису „обовязки" заступати права українського народу, було вибито зпід ніг всякий ґрунт та можливість провокувати українську визвольну боротьбу під Польщею.

Працюючи інтензивно, хочби лише в таких рамках, українська репрезентація в польських законодавчих установах моглаби принести значну користь в боротьбі українського народу за своє остаточне повне визволення.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПАКИ Й ПАКИ.

„Лінивий два рази робить, а скупий два рази тратить" — говорить наша народня приповідка і я сказав би таке в відношенню до мого шваґра, як би ця приказка цілком вичерпувала його характеристику. А то ще гірше. На цей раз хочу розказати про випадок, який характеризує недбальство деяких наших людей.

Від кількох літ я умовляв свого шваґра вступити в члени У. Н. Союза, але всі мої слова летіли як горох до стіни. Ніякі арґументи не могли на нього вплинути і він завше відповідав одно і теж саме: „Коли матиму пару долярів в кишені, то не треба мені ніякої асекурації та Союза". Побачивши, що й довбнею не вбєш в него здорової думки, я махнув рукою.

І от довідуюся я, що він помер в Елизабеті.

Поїхав я там 30. квітня с. р. і від погребника довідався, що шваґер мій помер 25. квітня і лежить на леді. На пропозицію погребника занятись похороном я з початку відмовився, бо ще не пройшло в мені обурення задля недбайливости мого свояка. Далі вияснилося, що при ньому найшли 300 долярів грошей і помимо того погребник не хотів його поховати. Отже, чи то не наука для других? А як би він належав до організації, то не прийшлосьби йому лежати, як в айсбаксі, на ледовні, а поховалиб його члени-товариші. Та не одна біда тільки з ним самим. В краю лишилася жінка та діти і ніякого забезпечення він для них не лишив, бо не мав жадних асекурацій.

Ми, Українці-робітники, що хвилинни наражені на каліцтво, або смерть при своїй роботі, або хоч і на вулиці. Теперішне життя та ще й в Америці може кожної хвилини позбавити кожного можливости заробити на життя, а з праці робітника не можна заощадити такий капітал, який мігби забезпечити нашу родину тай нас самих від нещастя. А тому кожний Українець мусить подумати про своє забезпечення, бо коли прийде нещастя, нарікканнями на судьбу не пособиш біді. Коли хочемо спокійно працювати й бути спокійним за свою будуччину й своїх дітей, то ми повинні вступати до Союза, бо своя, рідна українська орґанізація не лишить нас на поталу, а подбає за нас в лиху годину.

Микола Костів,
Озон Парк, Н. Й.

Вітеблянин.

КВІТКА-ПРОЛІСКА.

Смирненька пролісочка
Перша кохана,
Весняна квіточка,
Довгенько ждана.
Із моху килиму
Глянула лелітка,
Що завяв під зиму,
Весняна квітка.
Пралісочку-казочку,
Що її бажала,
Весняну цвіточку
Любу виклікали
Співи жайворонкові,
Трелі з переливами,
Дзвінкі, життєві,
Що дзвенять над нивами.
Небо все голубе,
Хмароньки пірясті,
Сонечко те любее
І трави хилясті.
Ручайки шумливі
Наче зачаровані,
Вербоньки тужливі,
В білий пух основані.
Сосонки струнненькі
Наче задумалися,
Берізки тоненькі
Сумно колихалися.
Вітерка пролетного
Цілунки мовкливі,
Радісно-зальотні
Шепти жартівливі.
Ниви наші рідні
Кликали веснівочку,
Простори свобідні
Закликали квіточку.
Очками чудовими
Малесенька казочка
Весняна поглянула
Пролісочка-красочка.

(З білоруського переспівав **А. Вільховецький**).

Щоби бизнес поправився.

Побіч одної бучерні маляр малює дім. До него приступає властитель бучерні і нарікаючи на лихий бизнес каже:

„Містер пейнтер, будьте так добрі і намалюйде на дверях моєї бучерні свиню, щоб люди знали, хто я є. Може бизнес поправиться".

Др. Остап Грицай (Відень).

З УСЕСВІТНЬОГО ПИСЬМЕНСТВА

I.

ГАЙНРІХ КЛЯЙСТ.

(З приводу 100-ліття уродин).

В жовтні м. р. святкував увесь німецький нарід, а з ним і літературний світ усеї Европи століття уродин Гайнріха Кляйста (Heinrich von Kleist), одного з найґеніяльніших поетів, яких видала Німеччина за останні століття. Нехай, що розпращався він колись з цим світом як молода, щойно 34-літня людина, в найкрасшому розцвіті свойого життя, сам наложивши на себе руку у крайній розпуці та зневірі у свої сили. Нехай, що за його короткого життя найвизначніші люде Німеччини підходили до нього і його творів без належного зрозуміння, з обидливим для поета презирством а иноді з глумом та ворожнечею. Трибунал майбутнього — той найсправедливіший трибунал для осуду всякої духової величі видвигнув того безталанного самогубця усетаки на одно з найчільніших місць не тільки в літературі німецькій, але і в письменстві всього світа, і сьогодня Гайнріх Кляйст і його творчість — це окремий про себе, пребогатий своїми скарбами світ, дослідами якого занимається цілий ряд найвизначніших учених Европи. Колиж отсей короткий нарис бажавби і читачів „Свободи" познайомити бодай з найважнішими творами Гайнріха Кляйста, то головна понука до цього те, що Кляйст на овиді своєї епохи один з найкрасших, найідейніших патріотів поневоленої тоді Німеччини, і як великодушний речник своєї кривдженої Рідної Землі може і нам, Українцям, сказати багато близького нашому розумінню. Як каже раз наш несмертельний Шевченко:

„...Жива
Душа поетова святая,
Жива в святих своїх речах;
І ми, читая, оживаєм
І чуєм Бога в небесах".

Кляйст уродився 18. жовтня 1777 р. в місті Франкфурті — над Одрою*) — як син висшого військового й нащадок старого шляхотського роду, що зазначився славними предками не тільки в службі державній, але і в письменстві**). Ця обставина важна з погляду на пізнішу долю нашого поета остільки, що достойні родинні традиції звязували його заздалеґідь і щодо будучого звання і відбирали йому змогу повної життевої свободи. Панська дитина в тодішніх часах одержувала виховання точно по приписам родинного звичаю та виключно по волі й бажанням батьків, а такий родинний примус мусів зазначуватися відемно всюди там, де дитина своєю вдачею не підходила під суворий правильник старих, а властиво перестарілих традицій. Це виявилося вже в першій молодости Кляйста доволі болючо. Малий Гайнріх відзначався вже малим хлопцем незвичайною жадобою науки, але його не віддали в звичайну школу, на правильну науку враз з иншими дітьми, — бо це, мовляв, панській дитині не ялося — тільки доручено його освіту приватним учителям і то на розмірно дуже короткий час, бо вже в р. 1792. Кляйст, ще пів-дитина, мусить відповідно до родинних традицій — поступати у військову службу. А треба знати, що військова служба в тодішній Німеччині була просто зразцем ославленого пруського мілітаризму, бездушного рекрутства та сліпого послуху по фельдфеблівській команді*) і тим самим мусіла являтися мукою для людини молоденької, повної висших змагань і почувань. А то того наш поет був уже як молодик дивно химерної і необчислимої вдачі, через недостачу товариського співжиття з иншими хлопцями — замкнений в собі і неприсутний, а з тим повний тої непевности й незрівноважености в поведенню з людьми, яка взагалі знаменує самотою виховані діти. І як зрештою його чудово тонка душа могла гарно почуватися в атмосфері одурманюючої рекрутської екзицирки, коли він уже як пятнайцятилітний хлопець пише вірш **„Висший мир"** (Der hoehere Friede), де він касарняному клекотові та воєнній різні протиставить як „висше щастя" — тихомирність світа любови й невинности, віру в Господа і блаженний спокій розмріяних гаїв та золотих ланів хлібороба? Не скріпила в Кляйста любови до військової служби і його участь у воєннім поході Німеччини проти війск французької республики в р. 1795., і от він в чотирі роки опісля зважується на рішаючий крок, в його родині досі нечуваний: Кляйст виступає з армії. — „Я — пише він тоді в однім зі своїх листів — роблю це виключно з любови до наук, з глибини мойого змагання до такої освіти, якої військова служба не всилі мені дати ніколи. Науки треба мені, що далаб мені змогу завершити видосконалення мойого я".

Який же повний самопожертви отсей крок молодого офіцира!

Самопожертви остільки, що маєткові відносини в родині Кляйста не були надто блискучі, зза чого він, резиґнуючи з військової служби, позбавив себе тимсамим і матеріяльного забезпечення свойого дальшого життя, бож до ніякого иншого становища не було в нього фахової підготовки. Але наш молоденький ідеаліст цим поки-що не гадав журитися. Найближчу будучність забезпечував йому на тепер побут в родиннім домі, особливо завдяки старанням Кляйстової сестри Ульріки, до якої поет відносився протягом усього свойого життя з великою любовою і зворушаючим довірям. А позатим Кляйст не думав про ніщо, тільки про свій намір віддатися всеціло духовій праці. — „Людина — пише він раз — уроджена на те, щоб була щаслива, а щастя — це передовсім почуття моральної краси, совершенности в нас самих". Одначе такої духової совершенности не зможе почувати ніяк людина, яка не перейшла школи великої праці над собою. От тому молодий Кляйст, покинувши порожнечу офіцирського життя, береться з безпримірним запалом до науки. Він студіює на університеті у Франкфурті старинні мови, усесвітнє письменство, теольоґію, математику і фізику. Він намагається просто надлюдським зусиллям добути як найвисшої освіти, присвоїти собі все й оволодіти всіми галузями науки, але не ладом трівкої, постійної праці, а все нараз, поспішно, без спочинку, без віддиху, а до того вповні, всеціло і — зараз. — „В мене такий навал праці — пише він тоді до Ульріки — що навіть професори вважають її за великою на мій вік, і я можу сказати, що роблю неможливе можливим". — Таке жагуче змагання пояснюється у Кляйста ще й загальними стремліннями його епохи. Він же дитина XVIII. століття, того „великого віку", що завдяки своїм революційним подвигам поклав властиві основи під життя новітнього часу, вказав нові напрями розвитку трохи не в усіх ділянках культурної творчости людства, проголосив соціяльні кличі і права поневолених широких мас в безпощадній боротьбі проти середновічного феодалізму та деспотії упривилеєних т. зв. висщих кляс і стремів скрізь до могутньої обнови життя людини. Особливож після того, як Велика Революція у Франції (1789) р.) перетворила там середновічне королівство в новітню републику, а ґеніяльний син тої Революції, ґенерал Наполеон Бонапарте, почав на чолі революційної армії руйнувати з нечуваним успіхом перегнилі середновічні монархії в усій Европі, став дух геройського, або як казалося тоді **титанічного** змагання*) — яскравим знаменем напереломової епохи XVIII ст. І обидва найбільші поети Німеччини, Ґете і Шіллер**), діяльність яких саме завершувалася в літах, коли молодому Кляйстові доводилося виступати на арену життя, знали гаразд усю розкіш, але і трагіку такого геройського змагання до вимріяних собою життєвих вершин, яким так очайдушно захопився Кляйст. Але ті два ґенії були з цього погляду багато щасливіші, ніж він. Доля наділила їх удачею гармонійною, залізною волею і несхитністю у прямуванню до здійснення своїх замислів, підчас коли молодий Кляйст раз-у-раз таксамо швидко й очайдушно зражується, як швидко й безмежно запалюється якоюсь думкою. Опинившися після виступлення з війска на ласці родини, треба було Кляйстові з усею енерґією та розважністю повести свою науку так, щоб добитися тут якогось незалежного становища, про яке він і думав, рішившись стати після покінчення студій — професором. Але щож — уже в р. 1800. він так знеохочується надміром вибраної собі добровільно праці, що кидає плян стати вченим, а щоб утечи перед безцільним побутом в родиннім місті й закидами люблячої, але практичної й розумної сестри — рішається виїхати з Франкфурту в довшу подорож.

(Дальше буде).

*) Еще в Німеччині друге місто Франкфурт, над рікою Майн, де прийшов на світ найбільший поет Німеччини і один з найславніших письменників світа, Йоган Вольфґанґ Ґете (Goethe), урodж. 28. VIII., 1749 р.

**) Відомий став іменно Хрістіян Евальд Кляйст (1715—59). Найкрасший його твір — це пісня про весну („Der Fruehling"). — О. Г.

*) Мілітаризм в колишній Німеччині спирався головно на орґанізації армії, переведеній королем Фрідріхом Вільгельмом І., батьком Фрідріха Великого, що володів від р. 1713—1740. Він любувався в жовнірах великанського росту, а щоб їх мати в своїй армії як найбільше, велів король уряджувати наґінки за здоровенними хлопами по всій Европі, зза чого приходило нераз до дипльоматичних конфліктів з чужими державами. Для вдержання карности між такими велитами заведено було в армії бездін костник кар. — О. Г.

*) Титани — це у старогрецьких переказах велити з роду первісних богів Греції, яких після великої боротьби (титаномахія) переміг бог Зевес.

**) Фрідріх Шіллер, урodж. 1759., помер 1805 р. До його найзнатніших творів належать великі поеми, драми, оповідання, а позатим ряд науковних праць з области історії, естетики й фільософії. З його поем найкрасша „Пісня про дзвін" (Ева найкрасша „Пісня про дзвін" (Das Lied von der Glocke"), з його драм: „Розбійники", „Орлеанська Діва" та „Валенштайн". — О. Г.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЯК ПРАЦЮЄ УКРАЇНСЬКА ІНТЕЛІҐЕНЦІЯ НА СЕЛІ.

(З власних помічень і переживань.)

Неодному з наших іміґрантів в Америці цікаво було б знати, як виглядає його рідне село, чим занимається воно, чи воно поступило і т. п. Цікавить це особливо того, котрий ще в довоєнні часи приїхав в Америку, а має лише короткі вістки про ріжні зміни в його селі, в своїх листах, які дістає з краю від рідних.

Наші села всі однакові, й у жителів їх та сама вдача, звичаї й обичаї, і всі вони однаково горнуться до науки й поступу. А що деякі села стоять під зглядом поступу висше чи низше, це заслуга або вина нашої інтеліґенції. Розуміється, що й маючість селян грає тут свою ролю. Бо заможне село й книжку скорше купить й надгородить працю інтеліґента, на народні ціли свою лепту легше віддасть, ніж село убоге, де прямо зі свічкою можна ходити по хатах, шукаючи „золотого", а найти тяжко.

Як я вже згадав, що наша інтеліґенція поносить вину або заслугує вдяку за такий чи інший уровень освіти нашого села. Перше всего треба собі зясувати, кого зачислити до інтеліґенції, хто отже винуватий чи заслужений та чому якраз інтеліґент а не хто інший несе відвічальність за лучший чи гірший стан наших сіл!

Не входжу в це, кого учені зачисляють до інтеліґенції, а лише керуюся волею та думкою нашого села, яке до інтеліґенції зачисляє всіх людий, які ходили, як селяне кажуть, до „школи", під чим розуміють людий, які ходили до ґімназії, чи учительської семинарії, без огляду на це, чи кінчали школи чи ні, та людей з фаховою освітою, які кінчили школи висші. Розуміється, що наші люди назвуть інтеліґентом і такого, що до „шкіл" не ходив, але не чоловіка зі свого села. У наших селян чогось вкорінився такий звичай, що позамісцевий чоловік все мудріший від свого таки місцевого. Приміром часто кличуть сільського анахоря з сусідного чи дальшого села пускати худобині кров, взагалі лічити худобу й людий. Мають більше довіря до позамісцевих ремісників, та їм звіряють свої замовлення. На підставі міркування села інтеліґентами є священик, учитель, богослов, ріжного роду студент, люди з диплёмами, ну й взагалі всі особи на державній чи панській (двірській) посаді, ріжні урядовці, то що. До кождого села навідуються рівнож крім сталих інтеліґентів, як священик, учитель, деякі селяни, що й чужі, позамісцеві, або таки й свої місцеві інтеліґенти, які час від часу приїзджають на вакації, віча, чи просто ідуть до своїх батьків по гроші, будучи в біді, чи потребуючи гроша на науку в місті.

З позамісцевих українських інтеліґентів є це головно кооператори й агрономи, які їздять від села до села, та несуть економічні гасла між народ, після яких нам треба поступати, прямуючи до економічного визволення.

Придивімся ріжним типам українського інтеліґента, а побачимо, що найбільший голос в нашому селі має священик, не говорючи, розуміється, про виїмки. Якби не було, слово сказане з проповідниці остається довго в памяти наших селян, і селяни мало коли відважаться виступати проти священика явно, хоч нераз не люблять його та хотілиби його позбутися. Священик є стало на селі, жиє більше-менше безжурно, невязаний сильно постановами того чи іншого уряду, має свободу слова, він може як найкраще підготовити ґрунт і для других інтеліґентів, які хочуть в селі для праці заїхати. З практики знаю, що в селах, де священик був, так би сказати, по сільському, „до нічого", там й участь слухачів на викладах, зборах, вічах була менша. От погляньмо тільки на Лемківщину. Все якось так складалося, що на Лемківщину сунули священики москвофіли, які хоч були активні в освітній діяльности на селі і активні в політиці, не потрафили піднести освітного уровеня лемківських сіл. Народ їх слухав, ходив до їх читалень ім. Качковського, при виборах віддавав їм свої голоси, взагалі сліпо своїм батюшкам вірив, однак темним остався, бо література, якою розпоряджали згадані читальні, була незрозумілою для наших селян, так що число т. зв. москвофілів значно упало підчас війни, трохи піднеслося по нашій програній, а ниві йде без перерви у пропасть. Старі батюшки, деб вони не були, вимирають, приходять молоді священики, виховані в народному дусі й загартовані до праці на селі, з якого й вони походять. Якби не нещасний целібат, цебто безженість наших священиків, який Рим тому два роки назад завів на наших землях, то відносини певно кращали б, а так ледви чи священики-целебси схочуть працювати так, як їх попередники. Це за священиків москвофілів. Більшою групою, та зате менше активною був т. зв. народний табор священиків. Більшість тих людий ніби інтересувалась і вічами й зборами й до читальні часом заходили та на тім і кінчалося. Самі нічого на селі не роблять і другим не бажають успіху, та тому й нерадо витають приїжжих працьовників, кооператорів чи агрономів. Того рода священики дбають лише за себе й свою сімю, та здорово обдирають народ, причім на народні ціли дають лише зі встиду, а передплачують часопись з тоїж самої причини. Меншою, та зате дуже діяльною групою є священики молодшого, хоч і не молодого покоління. Читальня Просвіти, кооператива, кружок Сільського Господаря, відчити, віча, вибори, Рідна Школа, Товариство Українських Інвалідів й богато инших тягарів несуть вони на своїх плечах. Правда, що справу довершують приїжші зі згаданих установ урядники, але священики підготовляють ґрунт. Я, працюючи як кооператор в 1926 на Бобреччині, стрічав сам чимало таких священиків. Оден з них навіть св. Євангелія не читає по старосерковному, а по народньому. Замісць давних, скучних проповідей, які наші священики рік річно залюбки повторювали, священики нового типу сипплять з проповідниці горячі слова про більш актуальні річи, та вщіплюють в слухачів любов до нашої вітчини. А звісна річ, що навіть найкращий бесідник не потрафить так подіняти на наш народ, як слово з проповідальниці.

З учителів, а зглядно з учительок, яких більше, мало хто працює активно в українських сільських інституціях, а то зі страху перед втратою заняття, себто хліба. Учительський стан під нинішню пору з огляду на дуже острі державні закони споване лише свою службу супроти уряду. Зрештою учителів Українців у нас мало; їх маса перенесено в неукраїнські землі.

З місцевих інтеліґентів головно молодь студентська, яка приїзджає на свята й ферії, будить село своїми аматорськими театральними виставами, а місцеві селяни, які з ріжних причин зачали а не скінчили ґімназії, ведуть працю по кооперативах та кружках Сільського Господаря.

З приїжших бесідників-вічевиків село великої користи не має; голоси їм віддасть, бо кому має дати, але на тім і конець. Мені самому трапилася така подія на Бобреччині. Приїжджаю в село о год. другій по полудни та даю знати в кооперативі, що хочу о 6. годині дати господарський реферат зі світляними образами. О тій самій годині вечером було проголошене віче одної української політичної партії, вже тиждень наперед. Вислід був такий, що на партійне віче пішов з обовязку секретар місцевої політичної орґанізації даної партії, а ціле село взяло участь в рефераті господарськім. Це доказ, що наще село більше цікавиться тим, як піднести себе економічно.

Велику, одну з найбільших праць ведуть на українських селах наші агрономи. До війни це у нас незнаний стан, нині зріс так, що майже заводідів селом та обняв провід в таких економічних інституціях як краєве Товариство „Сільський Господар" й „Маслосоюз". Аґрономи, обєднані у Спілці Українських Агрономів, підняли згадані інституції на ноги, розширили їх діяльність, та вештаються по наших селах як цигани, несучи рільничу освіту й знання між народ. Ніхто не може сказати, що це самолюби. За смішну платню, яка для доброго купця ледви на тютюн вистарчає, не зважають вони на свою сімю, місять болото по наших селах, поставивши собі за завдання „Піднесения села економічно за всяку ціну". Вже недалека будучність покаже успіх їхньої праці. Наші селяни кличуть тих агрономів, їм платять і слухають їх рад та вказівок. Це т. зв. вандрівні рільничі школи, яким завдячують Данія, Швеція та покрита тисячами озер Фінляндія своє богатство, а яким буде завдячувати свій добробут і Західна Україна. Про инних інтеліґентів годі тут писати, хоч їх повно по наших селах. От сидять, тай хліб жують. Вони ні студенти, ні офіцири, ні урядники. Мріють про лучшу долю, яка неминуче прийде, ну, й тоді і їм деще стане.

Інж. Степан Куропась,
Шикаго, Ілл.

БЕЗ СМЕРТИ НЕМА ЖИТТЯ.

Здається, це недорічно сказано. Що сталося би, колиб не завмер через кілька літ ніодин живучий орґанізм на землі? Над тою справою призадумувався англійський природник др. М. Едвардс і дійшов до таких вислідів: знане є, що муха складає до року около 20 міл. яєчок. Колиб із усіх вилягались мухи і ніодна з них не згинула, вистарчило би три роки, щоби на землі не було інших сотворінь не було нічого лише мухи, які вкінці випялилися би взаїмно. Комахи однодневки утворили би за той сам час таку величезну брилу, що її вага рівнялася би тягарови 1 біліона людей. Риби так розмножилися би, що не могли би плавати кораблі по морі, бо океани заповнилися би рухомою масою рибячих тіл. Сонця не видно булоб, бо його заслонила би густа хмара голодного птаства, а землю покрили би величезні верстви грибів. І не треба би довго ждати на повне знищення землі. Вистарчило би 4—5 літ, щоби зникла вся людська культура. Тож життя і рівновагу у вселенній вдержує смерть, тому теж треба вважати її добродійством.

ЯК БУДУЄМО СИРОТИНЕЦЬ У. Н. СОЮЗА.

421.

Українське почуття.

Пишеться в нас богато про справу Сиротинця У. Н. Союза, але поза самим писанням та пекуча справа якось не дуже швидко посувається вперед... Люде, котрі зрозуміли потребу такої всенародної іституції, зараз на перший поклик зложили свої жертви, і ще далі складають, але — кілько є між нами таких людей? Адже істнують такі відділи У. Н. Союза, які ще досі й одного цента не дали на свій власний Сиротинець! Що можна сказати про таких членів орґанізації? Яка з них користь для У. Н. Союза? Аж соромно про таких членів згадувати! Коли так „щиро" відносяться до своєї інституції її власні члени, то щож тоді думати про тих людей, які до У. Н. Союза не належать. А одначе є між нечленами нашої орґанізації такі одиниці, котрі пізнали вагу такої святині як свій власний сиротинець, у якім можна виховати цілі кадри свідомих Українців. Ось у товаристві „Запорожська Січ" в Бостон, Масс., при котрім і наш відділ У. Н. С. (238) істнує, найшовся такий щирий Українець, котрий до У. Н. Союза не належить, але на мої руки зложив жертву на Сиротинець У. Н. Союза в кваоті $10.00. На імя йому **Петро Дяків.** От вам людина, котра розуміє, що то значить бути бездомним сиротою, без батька і мами. Честь Вам, пане Дяків, за Ваш дар для тих, котрі є позбавлені родительської опіки і мусять виростати під чужим оком. Ті наші сироти, котрі колись користатимуть з Вашого даруику, не забудуть певно просити Всевишнього, щоби Вам дав довгий і щасливий вік!

Родимці! Покиньмо нарікання, що в нас нічого нема. Нема і не буде, як ми самі нічого не збудуємо. Ми бачимо, що всьо твориться на наших таки очах ніким иншим, лише людьми з посвятою і вірою у свої власні сили. Треба нам бути завзятими, а не слабодухами, бо до завзятих світ належить.

Тож до праці, земляки! Разом усі даймо щиро одноразову жертву в більшій сумі, то скорше сповняться наші мрії. Берім приклад з таких одиниць, як Петро Дяків, а тоді певно що довершимо розпочате добрими людьми діло. Нехай кождий член попращує трохи, а не лишати всеї праці на уряд, бо уряд сам не всилі переводити всякі справи; треба загального поперття.

Н. Давискиба.

422.

З весільної забави на Сиротинець.

В неділю, 26. лютого с. р., гр. Петро Гречаник у Ню Гейвен, Конн., улаштував обід в честь свого сина Володимира Гречаника, що одружився з Марією Брухівською з Ансонії, Конн. При тій забаві виникла думка зложити жертви на Сиротинець при У. Н. Союзі, на що всі присутні радо відгукнулися. Зложили: В. Гречаник, М. Гречаник, Е. Табака, М. Довгий, М. Сампара і Г. Стасишин по $1.00; М. Брухівський, Г. Кушпільский і Ф. Дерень по 50 цнт.; А. Тросючка і Р. Підскальна по 25 цнт.; И. Дудик 20 цнт. — Разом $8.20. Гроші вислано на призначену ціль.— **Мих. Довгий.**

Один муж: Маю з жінкою великий клопіт. Як тільки в чім не вволю її волю, то зараз плаває в слезах.

Другий муж: Я такого клопоту не маю, бо моя жінка взагалі не вміє плавати.

В. Кедровський.

1917 РІК.

(112)

Коли ні, то ми будемо пихтіти, шкварчати, дергинчати, але посувати свою працю наперед так розбіжно, так кволо й невміло, що можливо тільки чудо допоможе довести її до щасливого закінчення.

Такі думки запанували в моїй голові, коли я, заплющивши очі, сидів у ваґоні.

Лише моя глибока віра в ґеній українського народу, безмежна віра в силу його масового руху, віра в силу його колективної волі, віра в те, що Україна переживає часи свого відродження, що приведуть многострадальний нарід до здійснення його ідеалів у власній державі, заспокоювала мене тоді, а тепер вона є тим животворним огнем, що допомагає переборюти всі тяжкі удари національного й особистого еміґрантського життя. На моє велике щастя віра ця не вгасає, не зважаючи на всі страшні пережиті часи, а навпаки, чим далі тим кріпшає, перетворюючись у фанатизм.

Потроху пасажирі обзнайомилися поміж собою та розпочали свої звичайні подорожні розмови на тему біжучих подій, що мене особливо цікавило з тої причини, що я їхав до їх розмов.

Цю поїздку я хотів використати також і для того, щоби почути трохи „голос землі", та поглянути на працю київського центру здалека. Таксамо як на гори дивиться турист, щоби зрозуміти загальну схему їх, їх обриси, їх величність, одноцільність, відходить геть, геть подалі, щоби дрібні деталі й часткові особливости стушувались і не псували б загальної картини, так хотілось і мені глянути на Київ.

На жаль, бажання це не здійснилось, бо я був спішшно викликаний до Київа знову, в той час, як тільки що почав свої обсервації лише з першого наміченого пункту, чому лише з первісним, коротким, однобоким враженням довелося вернутись назад. Звичайно, в своїй дальший роботі на це своє враження базуватися я не міг, тому воно не вплинуло на зміну моєї тактики, для того, щоб побувати у Миколаєві, Одесі, Єлисаветі, Катеринославі і инших містах, я прямо з Херсону вернувся до Київа, що дуже звузило мої спостереження.

У ваґоні темою розмов, звичайно, була революція. Як і завжди подорожні розмови не мали певної системи, певної суцільности й закінчення, чому вслухаючись в них, можна було лише певні обривки настроїв подорожуючих.

Коротко кажучи, в них можна було підмітити незадоволення кволою тактикою Центральної Ради в розвязанню земельного питання та питанням мира. Головною провідною думкою були ці дві теми.

І коли в земельному питанню чулися деякі голоси виправдуючі складністю переведення пляномірно певної земельної реформи, то відносно миру чулися рішучі вислови необхідности негайного миру, бо „Годі вже страждать народу"... „Нової зимової війни ніхто не видержить, а кінця їй не видно. Та й союзники наші нічого не роблять, щоби закінчити її"... „У нас тепер є багато своїх справ, а тут ще й ця війна". Чулось переконання у всіх, що „Німець помириться й не захоче наших земель, бо йому теж не мед" і т. д.

Досить гостра була зо всіх кінців критика тимчасового уряду, недовіря до нього й навіть ненависть. А тому, що Центральна Рада „панькається" з ним, то й розчарування в її „революційности" та здивування в тому, що „вона наша, вона-ж краща далекого петроградського уряду, знає, що треба нам, простому народові, але того не робить".

Свідомі Українці нарікали: „Казали, що будемо творити свою волю власними руками, а тимчасом увесь час бігають до Керенського на поклін та просять дозволу. Як наш нарід хоче, так значить повинні й робити, а коли „руські" хочуть инакше, то хай собі там у себе так і роблять", чувсь чийсь рішучий голос.

„Так, как же, так, тавариш? Разве все ми не на одном фронте кровь проливали? Разве не одинаково страдали, а тепер когда слабода, то разными путями итї? Нет, таварищ, нужна й дальше держать вместе".

Ага, подумав я, ось таки нарешті обізвався голос про традиційний „котелок", та „разве не одна нас вош ела".

„Якщо маєш оходу воювати, та слухати свого Керенського, то й слухай! Ніякий тобі чорт не перешкаджає".

„Не слушаться Керенскаво і не ваєвать, а нужно і дальше вместе ідті. Кагда для вас, таваріщ, Керенскій не харош; то й для нас он не лучше. От ми і далжни вместе, значіт і протів єтаво, значіт єтаво буржуазнаво. —Панімаеш?"

„Розумію. Але-ж то ви його собі полюбили, посадили, то й цілуйтеся з ним, а нам яке діло? Ми маємо робоги й з своїми Генеральськими Секретарями".

„Да ведь єто-ж генерали, буржуї, не лучше наших"...

„Та то вже не твоє діло! Ми й самі не дурні. Дамо собі раду!" — перебив сердито перший.

Далі знов розмови злилися в загальний гамір голосів. Чулося щось про Мілюкова, Леніна, Грушевського, Керенського, Винниченка, Петлюру, большевиків, Німців, „ахтанту" і т. д. Я, сидячи, по волі задрімав. Прокинувся ранком вже недалеко Херсону.

Щез з двірця попрохав по телефону зібрати о третій годині дня Ґарнізонну Українську Раду, якій я хотів дати інформації та інструкції щодо біжучої праці.

До цього часу я сам поінформувався про настрої тут від своїх старих знайомих, від бувших своїх співробітників і вчителів національної та земської праці.

Пів до третьої години я був уже в помешканню Ґарнізонної Ради, сподіваючись стрінути там декого зі окремих членів Ради, що раніше прийдуть. Я хотів з ними приватно обмінятися коротко думками. Але я застав усіх членів Ради в повному зборі, що з великою нетерплячкою чекали на мене. Як звичайно, я був зустрінутий оваціями, привітальною промовою і т. д. Треба сказати, що ця нікому непотрібна й нічого незначуча канітель чомусь мене завжди ставить в ніякове становище. Я просто цього не люблю й при найменшій нагоді уникаю такої помпезности, що дуже часто, на мою думку буває зовсім не щирою.

Тут я подав як найширші інформації про Центральну Раду, Ґенеральний Комітет, Ґенеральний Секретаріят та про працю їх в минулому й про намічену працю на майбутнє. Інформації мої Рада приняла до уваги з видимим задоволенням і в свою чергу голова Ради поінформував мене про працю Ради в залозі.

По засіданню один з активніших членів Ради пан П., властиво дійсний проводир її давний мій знайомий, запропонував мені піти до мене, або до його й поговорити там ще приватно. Пішли ми до мене, запросивши ще одного активного члена Ради, на пляшку доброго меду з моєї власної пасіки.

Щирі, цілком отверті наші розмови тревали майже до ранку. Прощаючися, пан П. сказав мені приблизно слідуюче, що резюмувало наші розмови:

(Дальше буде)

Мама набила синка. Синок біжить до тата і нахилившися над його ухом, каже:

„Тату, як ви могли оженитися з такою злісницею?!"

ПОДРУЖА НА ТРИ СПОСОБИ.

Абісинці можуть заключувати подружа на три способи. Одному англійскому подорожникові розказував його провідник Вольде Тадіґ:

— Мені тепер 28 літ і я маю довгу бороду. Тоді, як я женився, я був ще молодий. Я пішов до мого будучого тестя і подарував йому сорочку, яка мене на базарі коштувала 6 талярів. Далі дав я йому: штани за три таляри, хустку (тогу) за пять талярів і чорний бурнус за пятнацять талярів. Моїй тещі приніс я хустку і сорочку. Зате дістав я від них виправу для моеї ріллі: дві парі волів, одного мула, дві корови з телятами, 15 овець і 6 кіз. Це все умовлено наперед.

Коли ми погодилися, пішов я з дівчиною до судді та сказав:

— Тафарі імуд! — На смерть Тафарія — ця женщина, це моя жінка.

А вона сказала:

— Тафарі імуд — отсей є моїм чоловіком.

Тоді сказав суддя:

— Коли ти, Вольде Тадіґ, колись покинув би свою жінку, або коли ти, жінко, пішла би з хати твого чоловіка, тоді той, хто так зробив би, мусить заплатити вісімдесять талярів — Тафарі імуд!

Це подруже, що його заключив Вольде Тадіґ перед суддею, є в Абісинії найпопулярнійше. Називають його там подружем слуг, бо найпопулярнійше воно серед них. Воно вигідне та не коштує богато трошей.

* * *

У низькій хатині, побудованій з галуззя, землі і трави, живе **Кантіба Ґебру,** урядовець. Там стрінув згаданий англійський подорожник княжну, своячку абісинської цісаревої.

— Чи ви замужні, Воіцеро? — спитав подорожник її.

— Замужна, але лише так! — відповіла княжна.

Це „лише так" щоправда коротке, але влучне означення другого способу подружа в Абісинії. Мужчина і жінка, обоє з амбарійського племени, подобаються собі взаїмно. Котрогось дня переноситься вона зі своїми річами й обстановкою у його хату, на другий день довідуються про це своякн, третього дня приходять приятельки в гостину. І так уже офіціяльно подруже заключене. Заключене на так довго, доки тримається купи. Бо розвід можливий є і тут. Жінка забирає все, що принесла у хату, тай назад вибирається. По власній волі, або невласновільно, як коли.

* * *

Визначне, шляхотське абісинське подруже вимагає шлюбу, даного коптійським священиком. Так заключають подруже високі урядовці, князі, дочки визначних родичів. Це подруже на ціле життя. Так одружені можуть ровійтися лише за дозволом голови коптійської церкви і за призволом регента Рас Тафарі.

Шлюб відбувається дуже величаво. Молодий приходить із братами і слугами у провінцію свого тестя. Там уже зібралася родина. Молодий замешкує в округлому шатрі, яке казав собі поставити. В день шлюбу сідає на мула і їде до дому молодої при звуках сурм і цимбалів. Молодий зодягнений у чорну шовкову мантилю зі золотою обшивкою, із золотими запинками, а на голові новісенький, сірий капелюх. Молода зодягнена майже цілком так само як молодий. Вона також має на голові новісенький, широко крисий капелюх і шовкову мантилю. Лише лице тринацятьлітньої молодої (в Абісинії найбільше виходять замуж на 13-му році життя) закрите зеленим серпанком. Її садять на мула. У найближчій церкві священики приготовили вже все до шлюбу. Священики зодіті по святочному; заслони прикращені кутасами, плащі шовкові зелені, сині і фіолетні. У домі батька молодої приготовано волів на заріз. Глиняні посудини, зв. ґомбо, повні вина, змішаного з медом, коші повнісенькі хліба. Повно служби: товчуть паприку, варять соси. Це народне свято в родинному крузі.

* * *

Над озером Цуаі, в глибині Абісинії, є краль (село) племени Арусіґаля. Туди ще не засягли впливи чужинців. Чоловіки мають тут по кілька жінок. Чоловік, що має більше жінок, має теж кілька хат. Бо згідно із старим звичаєм **лише одна жінка може жити в одній хаті.** Абісинці кажуть, що інакше жінки повидирали би собі очи. Молодий Абісинець Ґалля хотів оженитися. Та йому не було так легко. Після кількох днів переговорів будучий тесть сказав, що готов віддати дочку за десять коров, два воли й одного осла. А молодий Ґалля вбогий хлопець. Сідає на коня тай їде у кралі (села) своїх приятелів. До кождого каже: „Чуєш, я хочу женитися!" Товариші розуміють такі слова. Один каже: „Он та лиса корова для тебе!" а інший: „Візьми собі того вола з сірим рогом". Так парубок назбирає, що йому треба. В день шлюбу гонить худобу до тестя.

Тимчасом молодий полагодив іще иншу справу. Розглянувся поміж своїми найліпшими товарищами і вибрав „алянґа" — „приятеля дому". В день шлюбу привозить він молодому чвалом молоду. Він пильнує її, коли молодий у весільну ніч занадто впється із свояками. Пізніше, коли вже пара довго живе у власній хаті, відвідує їх і каже до жінки: „Дай мені їсти" та кладе свою спису впоперек дверей. Чоловік, що тимчасом вернув від худоби, себто з пасовища, відвертається і йде знову в поле.

* * *

У деяких абісинських племен, що жиють у пустині Данкалі, парубок, що бажає оженитися, мусить виконати умовину, без якої племя не признає йому прав до подружа. Він мусить убити одного чоловіка з ворожого племени. Первісне значіння того жорстокого звичаю є таке, що він мусить зробити „місце" для своїх будучих дітей, а рівночасно показує свої здібности, що зуміє боронити власний краль (село) перед неприятелем. Після доконаного вбивства парубок, що так доказав свій талант, сідає в селі під деревом. Із села виходять молоді дівчата і вбирають його волосся кавалками згірклого масла. А він вибирає собі дівчину.

ТРОХИ КИТАЙСЬКОГО.

Шеки, Фенґи, Сянґи, Ліни
Кілька років без упину
В стрілянині
Все вправляються і нині.

Шек бив Фенґа, Сянґа,
[Ліна...
Стрілянина
Без упину...

Фенґ бив Шека, Сянґа, Ліна,
Сянґ та Шек та Фенґ і нині
Бють ще Ліна...
Стрілянина, стрілянина!...

Лін сидить собі в Мукдені
Та рахує пильно єни,
А Кантонці та Нанкинці
За московські червінці
Відбудовують Китай,
Що зачав Ю-Ан-Ши-Кай,
Від якого аж до нині
Не стихає стрілянина.

Василь Шкода.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ДЕТРОЙТ (ГЕМТРЕМК), МИШ.

Величаве протестаційне віче.

Заходом гемтремських і детройтських Українців відбулося дня 6. мая в Українській Хаті під ч. 2240 Ґрейлінґ Еве-ню велике протестаційне віче в справі смертного засуду на В. Атаманчука і І. Вербицького. Віче відбулося за ініціятивою місцевої Демократичної Січової Сотні при участи Детройту і норт-детройтських обєднаних українських організацій.

Віче отворив предсідатель гром. Т. Михальчук. Пояснив зібраним ціль віча та покликав на першого бесідника місцевого пароха о. Ст. Побуцького, котрий пояснив коротенько життя наших рідних в Галичині та заявив, що ми мусимо стати в обороні неправно засуджених наших Героїв В. Атаманчука й І. Вербицького, без ріжниці наших релігійних чи партійних поглядів. Бо коли ходить о оборону Українців, то ми всі як оден повинні держати оден фронт і крикнути перед цілим культурним світом про наші кривди, які нам спричинює наш предвічний ляцький ворог.

Другим бесідником був учитель з української школи в Норт Детройт І. Кривий, котрий познакомив присутних близше з В. Атаманчуком як з своїм любим товаришем з часів світової війни. Бесідник пояснив присутним неслушний засуд на кару смерти через повішення, який оперто на фальшивих зізнаннях польських провокаторів. Далі представив присутним, в який то варварський спосіб мучила Польща найкращий український цвіт в польських таборах підчас світової війни, та заявив, що Українці в Америці повинні доложити всіх сил в обороні засуджених українських Героїв і запротестувати перед культурним світом, та зажадати нової розправи, бо тільки в сей спосіб можна оборонити невинно засуджених.

Третим бесідником був учитель місцевої української школи Р. Пристай, котрий згадав про те, як то завзято українська армія Січових Стрільців боролась проти далеко сильнійшої ворожої армії, та представив, як то Польща ридала перед світом, щоб світ обстав за нею. А коли Польща дістала вільність, то на першім місци взялася винищувати український нарід і українські школи.

Четвертим бесідником був український православний священик о. М. Кащуба з Детройт. Він представив, хто ми, чиї ми, та чого нам треба. Сильний баритоновий голос о. Кашуби відбивався неначе звук могутного дзвона. Бесідник радив не ждати нам на когось, а своїми власними силами взятись до відбудови нашої держави. Бо й Ісус Христос сказав, що власною силою здобудем царство небесне. А наконець згадав ще і про те, що ми повинні зложити по змозі матеріяльну жертву на оборону засуджених В. Атаманчука й І. Вербицького. Бесідника нагороджено гучними оплесками.

Предсідатель Т. Михальчук попросив громадянок І. Чайківську та Т. Морозовську, щоби пішли між зібраних з капелюхами за жертвою. Зібрано $99.55 готівкою, а $35 декляровано; разом $134.55, які вишлеться в найблизшім часі до Обеднання.

Пятим бесідником був гром. Починок, котрий згадав про партійні незгоди. Скликане віче мало чисто національний характер, бо тут ходить о оборону борців за найвищий національний ідеал: за свободу українського народу і його цілковиту незалежність. А мимо того більшість наших громадян не взяла участи, відмовляючись посвятити кілька годин для такої важної справи як масовий протест проти насильного окупанта і грабіжника. Та відсутність тих менше свідомих і непочуваючихся до народних обовязків громадян свідчить наглядно, що декотрі ще до нині не позбулися поганого нахилу до рабства. Тому і не диво, що з нами як могутньою нацією культурний світ ще досі не числиться. Ми повинні вже раз зрозуміти, що коли ходить о загальну національну справу, то особисті порахунки і партійна ненависть повинні мовчати. Даймо народові спромогу збудувати самостійну українську державу, а тоді нехай нарід собі вибирає, кого забажає. Гнобителі не роблять ріжниці, але давлять і нищать всіх Українці, і все що українське. Тому ми як Українці, котрих одним батогом бють, повинні реагувати не одинцем, але спільними силами, щоб наш голос почули і ті, що помогли Ляхам закладати петлю на наші карки. Наш голос протесту повинен дійти до ушей і тих ніби оборонців поневолених народів, що звязалися міцними вузлами у так звану Ліґу Народів.

Відтак гром. Починок прочитав виготовлені резолюції: одну до департаменту стейту у Вашинґтоні на руки секретаря Келлоґа, а другу до Ліґи Народів. Резолюції принято одноголосно.

По відспіванню: Ще не вмерла Україна і Не пора Ляхови служить — зібрані розійшлись домів.

Вічеві секретарі:

Никола Тимків,
Антін Горбаль.

Малий Івась бавиться з Оленкою.

— Бавмося в тата і маму.

— Добре.

Івась: Ти моя дорогенька сестричко — будеш моєю жінкою.

Оленка: Добре.

Івась: То здійми мені перевики.

Гумор і сатира.

ПРО ВСЕ ПОТРОХУ.

Привітання.

„Теперішний голова директорії Андрій Левицький вислав листа на руки амбасадора Афганістану для Аманулі в Парижі". (З газет)

Прости Алах! Що я лище
Післав листа до аташе,
Хоч Бог ти, правда, і чужий,
Але я раб так само твій.

Алах великий, зрозумій,
Не осуди! Привіт палкий
Прийми для свого Аманулі;
Ми теж про нього не забули.

Коли Англійці і Ляхи
І навіть з Кремлю свинюхи
Йому паради урядили,
То як-жеб ми мовчати сміли?

Ми борщ їмо не постолом
І їсти вмієм за столом,
Йому-б приняття урядили
І всі видатки-б заплатили.

А тепер... Любенький Алаше,
Життя зовсім паскудне наше,
Не можем навіть телеграми
Післати славному Імаму.

Прийми-ж привіт від нас
[листовний,
Великий Хан, всіма шановний!
Падем до ніг твоїх монґоль-
[ських;
Андрій Левицький — агент
[польський.

В. Шкода.

ЖАРТИ.

В школі. — Який фах твого батька?

Ученик мовчить.

— Ну, що робить твій батько?

Ученик: Дякую, йому поводиться добре.

—o—

— Івасю, чи совість не говорила тобі, що ти зле зробив?

— Так. Але я не всього слухаю, що чую.

—o—

Одна новобогацька родина поїхала була до Італії. Коли вернули, питається його сусід:

— Якжеж вам, приміром, сподобався Ботічелі (італійський клясичний маляр)?

— Признаюся вам, що не люблю італійського вина! — відповів богач.

Сусід збентежений видивився на богача. На це богачева жінка хотіла рятувати чоловіка з прикрого положення та й каже:

— Алеж, мій любий, Ботічелі то не є вино, лише сир.

—o—

Суддя: Чи признаєтеся до вини, що ви вкрали телеграфічний дріт?

Обвинувачений: Ні, пане судде, я не крав.

Суддя: Та якжеж не крав? Дріт найшли у вас, а свідки навіть бачили, як ви різали дріт і здіймали.

Обвинувачений: Це ніби правда. Та я чув, що тепер телеграфують без дроту, то я подумав собі, що він уже не потрібний. То я і відрізав собі трохи дроту.

—o—

Письменник між міністрами. Коли Анатоль Франс відвідав Данію, там уладжували в його честь великі свята, виголошували промови, уладжували бенкети, академії і т. д. Одного разу при кінці вечері, на якій були всі члени уряду, Анатоль Франс, що сидів біля міністра просвіти, приглядався довго гостеві, що сидів напроти нього, а вкінці спитав міністра освіти, що то за добродій сидить проти нього.

— То міністер хліборобства, — відповів Анатолеві Франсові міністер освіти.

— Чи то можливо? То є міністер хліборобства? — счудувався письменник. — Та він навіть не вміє обібрати яблока!

—o—

Льойд Джордж і суфражистки. Льойд Джордж на одних зборах між іншими сказав, що богатьом феміністкам було би ліпше, колиб трохи більше займалися домашнім господарством. На цих зборах була і знана суфражистка Пенкгорст. Вона перебила Льойд Джорджеві:

— Екселенціє, колиб ви були моїм чоловіком, я вбила би вас!

— Ви не потребувалиби трудитися, пані; колиб я був вашим чоловіком, я сам убився би.